

Bedömning av fel i en begagnad bil enligt konsumentköplagen (2022:260). Nämnden konstaterade inledningsvis att en konsument vid köp av en vara inte har någon generell undersökningsplikt. Nämnden kom därefter bl.a. fram till att bedömningen av om bilen uppfyller de s.k. objektiva kraven på varan enligt 4 kap. 2 § ska göras utifrån vad som är normalt förekommande för bilar av samma slag och som en konsument med fog har kunnat förutsätta i fråga om bilens hållbarhet.

Beslut 2023-03-30; 2022-09243

ME begärde ersättning med 12 427 kr och 63 öre.

I sin anmälan till nämnden uppgav *ME* följande. När han hämtade bilen hos företaget den 13 maj 2022 upptäckte han att den hade fel som företaget inte hade informerat honom om. Bilen var bl.a. matt i lacken, hade mer repor än angivet och fronten hade en skada. Efter ungefär två mil började bilen varna för låg batterinivå och han fick stanna för att ladda upp batteriet. Företaget lovade att bilen var körbar men det stämde inte.

Företaget hade före köpet uppgett att det misstänkte att generatoren skulle låta illa, men det stämde inte eftersom bilen enbart klarade sig två mil på befintlig ström. När han kom hem såg han fel efter fel på bilen. Hjulhusen var fulla av lera och gräs och bakom det var plåten rostig. Remmen till generatoren gnisslade och skrek vid start. Bilen blev väldigt varm och kylaren hade flera skador. Nycklarna till bilen fungerade endast på ett avstånd av ungefär en halv centimeter från framrutan. Lyktglasen var blåstrade. När han lastade av bilens vinterdäck upptäckte han att de var åtta år gamla och smått torrspruckna. Den 25 maj 2022 upptäckte han även att hjulet på förarsidan bak hade pyst ut luft. Han mätte upp trycket i däcket till 0,9 kg, trots att det borde uppgå till ungefär 2,4/2,6 kg.

Vid felsökning på verkstad har flera felkoder hittats, varav två inte kan återställas. De felkoder som inte kan återställas beror sannolikt på temperaturgivaren. Han skulle byta givaren hos en verkstad och då visade det sig att givaren var urkopplad. Felsökningen för detta kostade 665 kr.

Bilen har också växlat ganska hårt och tagit ett ”skutt” framåt när han har lagt i ”D”-läget. Det berodde på invändigt läckage i växellådan. Han tecknade en garanti hos ett bolag vid köpet. Garantibolaget har gått med på att betala en kostnad om 20 000 kr för reparation av växellådan. Det återstår dock 3 262 kr och 63 öre för att täcka hela kostnaden.

Hans begäran om ersättning avser den resterande kostnaden för reparation av växellådan (3 262 kr och 63 öre), kostnaden för felsökning av den urkopplade givaren (665 kr) och kostnader för de fel på bilen som han har åtgärdat inklusive kostnader för vinterdäck framöver (8 500 kr). De fel han har åtgärdat avser bilbatteriet som var trasigt, generatoren, reparation av en punktering, reparation av en skada i fronten samt vinterdäck.

Företaget motsatte sig kravet.

I sitt svar till nämnden uppgav företaget följande. *ME* köpte bilen efter en auktion. När en auktion som företaget anordnar avslutas får den som är högstbjudande en option att köpa objektet till budat pris efter att den högstbjudande har godkänt auktionsobjektet på plats.

Den 13 maj 2022 skickade *ME* en reklamation till företagets kundcenter om anmärkningar angående asfaltfläckar och skador på främre stötfångare samt att vinterdäcken var åtta år gamla. *ME* kompletterade sedan sin anmälan med anmärkningar på rost i hjulhusen, bristande funktion i nycklar,

sliten kylare och blåstrande lyktglas samt att generatorremmen slirade och att bilen laddade ur helt vid körning. Företaget föreslog ett återköp av bilen, vilket han inte gick med på.

Företaget värderade anmärkningarna som ME hade inkommit med till ett värde mellan 2 000-2 500 kr. Vid auktionen fanns det anmärkningar på lack, rostskador på karossen, missljud från generator och skramlade ljud från motorrum.

Den 22 maj 2022 inkom ME med ytterligare krav på ersättning med 11 500 kr alternativt att bilen skulle åtgärdas på en auktoriserad verkstad. Han inkom även med ett tillägg om att det var punktering på vänster bakdäck, vilket inte hade uppmärksammats när bilen var på företagets anläggning eller vid köptillfället. Företaget svarade honom att företaget kunde ändra ersättningen till 5 000 kr, alternativt att företaget kunde godkänna en faktura från verkstaden på 6 250 kr för utvalda reparationer som ME ville utföra på bilen. Ersättningen ändrades dock med hänsyn till den offert som skickades in gällande byte av temperaturgivare, vilket företaget tyckte var ett olyckligt fel på bilen.

Slitna packningar i växellådan avviker inte från vad som kan anses vara normalt slitage med hänsyn till bilens mätarställning. ME hade även köpt till en garanti på bilen och enligt villkoren kunde växellådans inre rörliga delar omfattas av garantin. De ursprungliga kostnaderna som ME gjorde gällande för reparation av växellåda och ersättning för nya däck var orimliga med hänsyn till bilens inköpsvärde.

Företaget beklagar att bilen inte motsvarade de förväntningar ME hade trots att han hade godkänt bilens skick och de tekniska anmärkningar som fanns vid leveranstillfället. Företaget har föreslagit en goodwillersättning om 5 000 kr. Det finns inte underlag som styrker ytterligare ersättning. När det gäller kostnaden för batteriet anser företaget att bilen, som är mer än 9 år gammal och har gått över 21 000 mil, inte kraftigt avviker från vad man med fog kan förvänta sig.

Allmänna reklamationsnämnden gjorde följande bedömning.

Rättsliga utgångspunkter

Eftersom avtalet mellan parterna träffades efter den 1 maj 2022 är konsumentköplagen (2022:260) tillämplig i ärendet. Enligt konsumentköplagen ska en vara stämma överens med vad som följer av avtalet, s.k. *subjektiva krav på varan* (4 kap. 1 §). Varan ska även ha de egenskaper och andra särdrag i fråga om bl.a. hållbarhet som är normalt förekommande för varor av samma slag och som konsumenten med fog kan förutsätta med hänsyn till varans art, s.k. *objektiva krav på varan* (4 kap. 2 §). En vara är felaktig om den avviker från de subjektiva eller objektiva kraven (4 kap. 5 §).

Bestämmelserna genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 (varudirektivet). De ska därför tolkas på ett sätt som överensstämmer med direktivet. Av skäl 24 i direktivet framgår att bedömningen av vad en konsument med fog kan förutsätta ska göras objektivt med hänsyn till köpets natur och ändamål, till omständigheterna i det enskilda fallet och till bruk och sedvänjor bland de berörda parterna. Enligt artikel 2.13 avser uttrycket hållbarhet en varas förmåga att behålla sina funktioner och sin prestanda under normal användning. Av skäl 32 framgår att en vara för att vara avtalsenlig ska ha den hållbarhet som varor av samma typ normalt har och som konsumenten skäligen kan förvänta sig med hänsyn till den specifika varans art, inbegripet det eventuella behovet av skäligt underhåll av varan, till exempel regelbundna kontroller eller byte av filter i en bil. Bedömningen bör också ta hänsyn till alla andra relevanta omständigheter, som varans pris eller den intensitet eller frekvens med vilken konsumenten använder varan.

Det är möjligt för parterna att *avtala om en avvikelse* från de objektiva kraven. Detta förutsätter dock att näringsidkaren vid köpet har informerat konsumenten om avvikelserna och att konsumenten

uttryckligen och separat har godkänt den (4 kap. 6 §). Parterna har alltså en möjlighet att anpassa de objektiva kraven på varan utifrån de förhållanden som gäller för den enskilda varan och köpet av den. Vad som utgör en avvikelse måste bedömas med beaktande av bl.a. vad som är normalt förekommande för varor av samma slag och bedömningen kan skilja sig åt beroende på om det är en ny eller begagnad vara. Vid bedömningen av en begagnad bil bör hänsyn tas till bl.a. bilens ålder, körsträcka och pris. En distinktion måste också göras i förhållande till vad som utgör normalt slitage.

Ett godkännande av konsumenten enligt 4 kap. 6 § måste avse specifika avvikelser. Det går inte att använda allmänna förbehåll, som att varan säljs i *befintligt skick*. Ett sådant förbehåll har ingen verkan. Konsumenten ska godkänna avvikelsen separat från andra uttalanden eller överenskommelser och genom en aktiv och otvetydig handling. Det innebär att godkännandet ska ske genom en annan viljeförklaring än den som utgör konsumentens accept av avtalet om köp av varan (se prop. 2021/22:85 s. 253 och skäl 36 i direktivet). Har konsumenten inte lämnat sitt godkännande på detta sätt får det ingen verkan vid bedömningen av om varan är felaktig. Konsumentens eventuella kännedom om avvikelsen får då ingen avgörande betydelse.

Om en begagnad vara är köpt på *offentlig auktion* gäller enligt 4 kap. 13 § inte de objektiva kraven i 4 kap. 2 §. Varan ska då anses felaktig om den är i sämre skick än konsumenten med fog kunnat förutsätta med hänsyn till varans utropspris och övriga omständigheter. För att det ska vara fråga om en offentlig auktion krävs enligt 1 kap. 2 § att den som lämnat det vinnande budet är skyldig att köpa varan.

Näringsidkaren ansvarar för fel som fanns på varan när den avlämnades till konsumenten, även om felet visar sig först senare (s.k. *ursprungligt fel*). Det är konsumenten som måste bevisa att det är fel på varan. Ett fel som uppstår inom de första två åren från leveransen ska anses ha funnits vid leveransen om näringsidkaren inte kan bevisa motsatsen eller om detta är oförenligt med varans eller felets art, se 4 kap. 14 och 17 §§. Det innebär att både vilken slags vara och vilken typ av fel det är har betydelse för om felet ska anses vara ursprungligt eller inte.

Om varan är felaktig och näringsidkaren ansvarar för felet kan konsumenten ha rätt till bl.a. *avhjälpande, prisavdrag, hävning och skadestånd* (5 kap. 1 §). Konsumenten har rätt att kräva prisavdrag som svarar mot felet, om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte kan ske inom skälig tid efter reklamationen och utan väsentlig olägenhet för konsumenten (5 kap. 8 §).

Nämndens bedömning i detta fall

Nämnden konstaterar inledningsvis att en konsument vid köp av en vara inte har någon generell undersökningsplikt och att det som utgångspunkt saknar betydelse för felbedömningen vad konsumenten borde ha upptäckt vid en undersökning (se prop. 2021/22:85 s. 261). Det som anges i företagets allmänna villkor – att kunden har en undersökningsplikt och att företaget inte ansvarar för sådant som kunden märkt eller borde ha märkt om kunden hade fullgjort sin undersökningsplikt – avviker från konsumentens rätt enligt lagen och är därför utan verkan (1 kap. 10 §). Detsamma gäller villkoret om att bilen säljs i befintligt skick. Ett sådant villkor strider mot 4 kap. 6 § och är utan verkan.

ME har köpt bilen efter ett auktionsförfarande. Det framgår dock att han, sedan han lagt det vinnande budet, inte var skyldig att köpa varan. Förfarandet är därför inte att anse som en offentlig auktion och bestämmelsen i 4 kap. 13 § är inte tillämplig. Frågan om varan är felaktig ska därför göras enligt bestämmelserna i 4 kap. 1 och 2 §§.

Bedömningen av om bilen uppfyller de objektiva kraven på varan (4 kap. 2 §) ska göras utifrån vad som är normalt förekommande för bilar av samma slag och som en konsument med fog har kunnat

förutsätta i fråga om bilens hållbarhet. I detta fall ska bl.a. beaktas att det är fråga om en begagnad bil av årsmodell 2013, att vägmätarställningen var ca 21 000 mil och att priset var 91 115 kr.

Företaget har gett in ett test- och värderingsprotokoll, i vilket det finns vissa anteckningar om bilens skick, bl.a. i fråga om missljud från generatorm, stenskott, fåtal rostangrepp och lackskador på karossen. Såvitt framgår har ME fått del av protokollet före köpet. Enligt nämndens bedömning kan anteckningarna inte anses som sådana avvikelser från de objektiva kraven på varan som avses i bestämmelsen i 4 kap. 6 §, i vart fall inte såvitt gäller de fel som ME begär ersättning för i ärendet. Anteckningarna ligger snarast i linje med vad en konsument har kunnat förutsätta bl.a. med hänsyn till bilens ålder, körsträcka och pris. Anteckningarna får i stället betydelse som upplysningar från företaget om bilens skick, vilka ska beaktas vid bedömningen av vad som följer av avtalet (4 kap. 1 §).

Nämnden gör med dessa utgångspunkter följande bedömningar i fråga om de fel som ME har gjort gällande.

Det är utrett att det har uppkommit ett inre läckage i *växellådan* och att felet har visat sig inom relativt kort tid efter leveransen. Enligt nämndens bedömning har ME med fog kunnat förutsätta att växellådan skulle vara fri från ett inre läckage.

Av utredningen framgår att *temperaturgivaren* i bilen var urkopplad. Enligt nämndens bedömning har ME med fog kunnat förutsätta att temperaturgivaren skulle fungera korrekt.

Det är utrett att *batteriet* omedelbart efter leveransen hade låg batterinivå. Enligt nämndens bedömning har ME med fog kunnat förutsätta att batterinivån skulle vara högre.

Det är utrett att remmen till *generatorm* inte var spänd tillräckligt hårt, vilket sannolikt även resulterat i den låga batterinivån. Enligt nämndens bedömning har ME kunnat förutsätta att bilens behov av skäligt underhåll hade tillgodosetts. Nämnden anser därför att ME med fog kunnat förutsätta att generatorremmen skulle vara tillräckligt spänd, detta även med beaktande av upplysningarna från företaget om att man misstänkte missljud från generatorm.

Felen på växellådan, temperaturgivaren, batteriet och generatorm har visat sig inom två år från avlämnandet och företaget har varken bevisat att felen uppstod efter avlämnandet eller att felen är sådana att de inte kan ha funnits redan då. Felen utgör alltså köprättsliga fel som företaget ansvarar för.

Det är utrett att *punkteringen* har uppkommit en tid efter leveransen av bilen. Punktering är ett sådant fel som kan uppkomma plötsligt efter leverans och enligt nämndens bedömning är det därför oförenligt med felets art att punkteringen har funnits vid avlämnandet av bilen. Det är mer sannolikt att punkteringen har uppstått efter avlämnandet.

Det är utrett att det på bilens front fanns vissa *repskador* i lacken. Nämnden konstaterar att dessa repskador inte har påverkat bilens förmåga att behålla sin funktion eller sin prestanda. Som beskrivits har priset på varan betydelse vid bedömningen av vad konsumenten med fog har kunnat räkna med. Sammantaget anser nämnden att ME inte med fog kunnat förutsätta att bilen i fråga om repor skulle vara i bättre skick, detta särskilt med hänsyn till de upplysningar som lämnats av företaget före köpet. Enligt nämndens bedömning är det fråga om ett normalt slitage.

När det gäller *vinterdäcken* anser nämnden att ME inte med fog kunnat förutsätta att de skulle vara i bättre skick. Enligt nämndens bedömning är det alltså fråga om ett normalt slitage.

Sammanfattningsvis bedömer nämnden att företaget ansvarar för felen på växellådan, temperaturgivaren, batteriet och generatorm. Punkteringen, repskadorna i fronten och vinterdäckens

skick kan däremot inte anses som köprättsliga fel. ME har inte heller visat att bilen hade några andra fel som företaget ansvarar för.

Varken avhjälpande från företagets sida eller omleverans kommer i fråga och ME har därför rätt till ett prisavdrag som svarar mot felen. De begärda beloppen för bilbatteriet (1 299 kr), växellådan (3 262 kr och 63 öre) och temperaturgivaren (665 kr) får stöd av utredningen. När det gäller felet på generatorn anser nämnden att ett skäligt prisavdrag uppgår till 1 000 kr. Sammanfattningsvis ska företaget rekommenderas att betala 6 226 kr och 63 öre till ME. Hans krav i övrigt ska avslås.